Ч. 107. Чернівці, вівторок дня 12. (24.) вересия 1895. Ричник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмініетрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

I ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковині.

V.

(Правдиві причини непорозуміня).

(Конець).

По друге причиною незгоди есть се: Не лиш там, де Волохи мають власть у своїх руках, виступають вони против Русинів аґресивно, але тота аґресивна борба веде ся взагалі на цілій лінії. Аби ослабити Русинів, аби їх голосови відняти ваґу, викликали вони, специяльно-ж бр. Мустаца межи рускими послами в соймі, котрі перед тим ішли разом, роздвоєне. Волохи підпирають відтак москвофільску партию, котру ми з ріжних причин мусимо побороювати; тим що стають по стороні наших національних противників, викликують цілком непотрібно огірчене і против себе. Ми-ж в їх домашні справи не мішаємо ся, не повинні і вони тикати своїх палців межи двері.

Волохи настановлені сьвященнками в руских селах займають ся румунізациею Русинів, як в Роґожештах, Джеміне, Рус-Молдавиці, Михальчу, де завели неправно волоску мову в школі. Ба і тепер не перестають Волохи ріжними штучками дбати о заведене волоскої мови в школах чисто руских громад; докази на се Глиниця, Костинці, Кабин, Кучурів малий, Кіцмань, Бобівці, Іпотешти, Руспебоул, Бряза і т. д. Чи се може мають бути докази жичливости волоскої для Русинів? Чи ми маємо на се мовчати? Ми цікаві видїти хоть одного Русина, котрий би годив ся на таку згоду. Се може хиба такий Волян і Тиміньский, для котрих добре слово бр. Мустаци більше значить, ніж все иньше на сьвіті, але ніхто більше. I „Православная Буковина“, не лиш ми підносить голос против румунізациї — один орґан п. Воляна і Тиміньского мовчить. Але Волян і Тиміньский се ще не руский нарід на Буковині. Згода бр. Мустаци з Воляном і Тиміньским се ще не згода Волохів з Русинами. Не треба себе дурити, а вглянути глубше в саму річ, чи серед таких обставин можлива згода. Нічого не поможе бр. Мустаці той зневажливий тон, з яким він про Русинів народовців відзиває ся. Най лїпше почислить бр. Мустаца партию Тиміньского і Воляна, а переконає ся, що не найде і 30 інтеліґентних Русинів, щоб до неї приналежали — цілий загал рускої інтеліґенциї на Буковині се Русини народовці. Зрештою най Волохи не зважають на се, хто з Русинів промовляє, хто ставить жаданя, а най беруть саму річ, трактують справи річево, а тоді буде легко прийти до згоди, до порозуміня. Доки-ж Волохи для Русинів мають лиш зневажливі слова, а більше нічого, доки воюють против нас клеветою, підозріванями і т. п., доти нема що говорити про згоду, бо хоть би Русини і як бажали собі згоди, то не мають з ким годити ся; до згоди потрібно двох. Правда, поки що мають Волохи Воляна і Тиміньского, котрими заслоняють ся, а як тих не стане, що тоді? Волохи нехай добре застановлять ся, що тоді їх жде.

Так доказали ми фактами, що політичні проводирі бук. Волохів дбали дотепер виключно лиш про піддержане свого самолюбного панованя, а не про справедливу згоду з Русинами, і власне в тій цїли старали ся всїма силами загарбати в свої руки цілу автономічну краєву управу, цілий заряд православної церкви і переважний вплив в краєвій шкільній Раді.

Про загальне добро австрийскої держави, що в першій лінії залежить безперечно від пожаданого добробиту всїх до сеї держави приналежних народів, не журили ся так дуже волоскі політики. Виховані під впливами вузких самолюбних поглядів не могли сї пани набрати відповідного зрозуміня для таких загально гуманних ідеалів, а тим меньше могли вони загріти ся до працї, котра мала би стреміти до заспокоєня справедливих потреб і бажань загалу. А вже-ж найменьше міг дотеперішним проводиром бук. Волохів сподобати ся просьвітний і економічний розвій бук. Русинів. Тут добачили вони і то цілком справедливо, найнебезпечнійший удар вимірений против їх ненаситного панованя.

Длятого то з найбільшою ненавистию кидали ся волоскі політики все на наших щирих патріотів, котрі з пожертвованєм свого здоровля і майна старали ся совістно о просьвітний і економічний розвій руского народу на Буковині, котрі все явно виступали в обороні свого народу против ворожих затій ненаситних самолюбів. Так нападали волоскі політики вже в першій добі коституцийної ери на найстаршого нашого патріота о. Василя Продана, помимо того, що о. Василь Продан зачисляв себе до так званої „консервативної“ партиї, отже не був ні „фонетиком“ ні „Українцем“.

В новійших часах, коли бук. Русини, помимо дуже невідрадних обставин, з'уміли преція власною працею розвинути між народом більший національний рух, переконали ся нарешті волоскі політики, що годі Русинів змести з лиця сего сьвіта самим криком. Треба було отже ужити до сего иньшої штучки, иньшого підступу, а до такої роботи надавав ся найлїпше роздор, який під напором московскої аґітациї запанував тепер між Русинами. Пізнали волоскі політики сю найслабшу сторону Русинів і вдарили в ню з цілою силою, навязали з нашими кацапами політичні зносини і крикнули прилюдно на ціле горло: „Ми живемо з Русинами в як найлїпшій дружбі; між Волохами а Русинами панує на Буковині як найлїпша згода; бук. Русини не мають ніяких потреб, ніяких бажань, а цілий неспокій, цілу вражду, викликують в краю лиш сї очайдухи „новоеристи-Українцї“, що для особистих цілий запродали ся Полякам, та хотять спольщити та златинщити Буковину.“

От-таку то пісеньку запіяли волоскі політики; засьпівали пісні, якої навчили їх політичні союзники, наші доморідні кацапи. Та на щасте вже майже цілий розумний сьвіт пізнав ся на фарбованих кацапских лисах, а у нас знає вже майже кожда дитина, що то є кацапи. Та-ж кацапи самі заявили вже цілком явно, що вони Росияни та хотять і наш нарід загнати під російский кнут. До „Пітера“ провадить кацапска дорога і длятого наші ренеґати є найзавзятійшими ворогами нашого самостійного народного розвою, нашої народної просьвіти, нашої народної культури. Спинити розвій нашої національної сили, нашої народної просьвіти і нашої народної культури — се є перша і найважнїйша задача кацапскої роботи. Таку саму політику супротив Русинів провадять і теперішні політичні проводирі бук. Волохів, бо-ж і вони раді для своїх самолюбних цілий придушити кождий живійший рух руского житя. Тут лежить правдива причина союза Волохів з кацапами, тут лежить правдива причина всїх клевет і напастий, якими то так правдиво по боярски обсипують наших патріотів волоскі політики в своїм німецкім орґані „Buk. Post.“

Але всї ті клевети і напасти не здадуть ся ні на що; а вже найменьше

зможуть вони відстрашити наших патріотів, боронити рішучо приналежні права нашого народу і старати ся всїма силами про его просьвіту і економічний розвій. Чей-же і волоскі політики прийдуть вже раз до зрілого пізнаня теперішного поступового духа часу; чей-же і волоскі політики вже раз переконають ся, що при теперішнім загальнім поступі просьвіта, самосьвідомість і почуте людскої гідности чим раз більше а більше ширшають між масами народів, а се витворює нові потреби, нові бажаня, які заспокоїти треба. Розумна політика мусить з часом конечно привести і волоских політиків до переконаня, що їх теперішний союз з кацапами не придасть ся до нїчого, а противно, що добро нашого краю і пожадане мирне пожите Русинів і Волохів вимагає конечно вирозумілих зносин між щирими заступниками сих народів.

Се мусить колись наступити; ми раді би, щоби се стало ся як найскорше, бо від сего залежить, як сказано, загальний добробит нашого краю.

Коли се наступить, устануть всї клевети і напасти „Buk. Post“, і аж тоді настане порозуміне, якого ми цїлим серцем бажаємо.

Вкінци на здивоване Buk. Post., як можуть москвофіли підпирати посередно або безпосередно в Галичинї польонізацию а в Буковинї румунізацию, скажемо коротко: „Говори до гори, а гора горою“. Ми на сю тему вже кількадесять разів писали, а тепер маємо иньшу роботу, ніж наново переконувати невірних Томів. Впрочім нагадаємо і се при нагоді.

Рух виборчий.

Головний рускій комітет виборчий на своїм засїданю дня 20. вересня затвердив дальші кандидатури на послів:

На округ виборчий Броди — п. Олександра Барвінького, радника кравої Ради шкільної; на округ виборчий Долина — о. Василя Небиловця, пароха з Перегинська; на округ виборчий Підгайцї — д-ра Дамяна Савчака, члена Виділу кравого у Львові; на округ виборчий Сокаль — п. Наталя Вахнянина, професора академічної (рускої) гімназиї у Львові; на округ виборчий Тернопіль — п. Павла Думку, господаря з Купчинець.

Дня 19. с. м. складав пос. Барвіньский перед виборцями в Бродах справоздане з своєї посольскої дїяльности. Зборам проводив о. Мандичевский. Присутних було около 150 виборців, майже самих селян, 8 сьвященників, кількох учителїв і т. п. П. Барвіньский в $2^1/_2$ годинній бесїдї розказав про справи в Радї державній і в Соймі, обговорив, що треба би робити для подвигненя хлїборобства а відтак відповідав на численні запитаня і домаганя. Збір ухвалив відтак однодушно вотум довіря для п. Барвіньского, а виборці заявили, що і дальше бажають п. Барвіньского бачити своїм заступником і будуть однодушно підпирати его кандидатуру. Збір відбув ся вельми поважно.

Дня 17. вересня ставав пос. Вахнянин перед виборцями повіта судового белского, щоб здати їм справу з дїяльности клюбу руского Ради державної. Виборців зібралось до 60. Крім них явило ся на зборах і богато міщан і інтелїґенциї белскої і дехто з сусїдства. Зборів тих ужито і до того, щоб на них представились три кандидати посольскі до сойму: проф. Вахнянин, Лука Михальчук і властитель Переспи, совітник вислужений Краіньский. Зборам проводив посадник Белза, Мілевский. Пос. Вахнянин здав передовсїм справу з того, що посли рускі ради державної зробили для народу руского, іменно для поправи лихого економічного положеня селяньства. Він розказав популярним способом, що при помочи вправдї ще недокінченого закона податкового, хлїбороби одержать полекшу в податку ґрунтовім (10—15 проц. від реньского) і домовоклясовім (до 20 проц.); що через ухвалену ревізию катастру ґрунтового селяни мають право упімнути ся о справедливійше заклясоване ґрунтів своїх та що посли галицкі упоминались у правительства о зниженє контінґенту податку ґрунтового взагалї а іменно для Галичини, де той контінґент від 1882 р, від так зв. реґуляциї податку, зріс з 4,600.000 зр. на 5,558.000 зр. На дальше посли будуть упоминатись у правительства і о обниженє належитостий, іменно при спадщинах і закупнї парцель ґрунтових. Побіч облегченя тягарів державних треба ще селяньству прийти в поміч через спілки господарскі селяньскі, котрі хлїборобам нашим доставляли би доброго насїня, всякі погної, знарядів господарских, дешевого кредиту, і котрі посередничили би в продажі збіжа як і старались би закупльовати для громад парцельовані случайно частини обшарів двіреких. Пос. Вахнянин указав і на потребу упрощеня і удешевленя адмінїстрациї автономічної, на інтензивнійше мелїороване землї, лучшу (як доси) реґуляцию Буга, піднесенє годівлї товару і другі реформи, посредством котрих можна би поправити долю хлїборобів, стогнаючих під тягаром податків. Дальше вказав бесїдник на потребу реформи закона дорогового і конкуренциї філїяльних громад на будову матерних церков. По представленю того, які рускі школи роздобуто для духового двигненя народу руского, перейшов до заходів своїх для повіту сокальского. Він вистарав ся іменно о заснованє семінариї учительскої в Сокали, де 46 дїтий селяньских і маломіщаньских образує ся вже на учителїв народних; він і вихлопотав для навіщених повенею Буга субвенцию з фондів державних в сумі 5.000 зр. і помочи грошевої для деяких погорівших сїл, іменно в послїднім часї Лещатова. Яко кандидат послїдний до сойму кравого прирік пос. Вахнянин постаратись о субвенциї на будову доріг повітових з Белза до Варяжа і з Сокаля до Радехова; о заснованє школи гончарскої в Сокали і школи вправ з руским язиком викладовим. Заходи послів руских були щирі — сказав бесїдник — а притім на кождім поли успішні. Що-до відносин клюбу руского Ради державної до „Кола польского“ — то ті відносини були приязні. Бесїдник сконстатував, що „Коло“ не спиняло в нічім змаганя клюбу руского в розширеню національних прав народу руского. Такі приязні відносини треба навязати послам руским і в соймі кравім. Тепер не пора на свари, а треба спільними силами братись за економічне двигненє краю, іменно дрібних хлїборобів.

По послї Вахнянинї виступив з річию п. Л. Михальчук. Він не доторкнув ся ніяких справ реальних в річи своїй, а сказав лиш, що яко хлоп буде боронити справ хлопских, а кандидує він дятого до сойму кравого, бо єго посилають.

Третий кандидат, п. Краіньский заявив, що він кандидував в щирім наміреню нести поміч селянам, що однакож в виду кандидатури пос. Вахнянина він уступає.

Зібрані приймили річ пос. Вахнянина з дїйстним одушевленєм. Лиш селянин з Торок Баранович обставав за тим, щоби вибрати послом „хлопа“. Рівнож і деякі невиборції з Вижлова, приведені нарочно на збори для попираня кандидатури п. Михальчука, заявились за тою кандидатурою несьмілими покликами (зза плечий других): ми за Михальчуком.

В четвер стане пос. Вахнянин перед виборцями в Сокали. Вибір пос. Вахнянина єсть майже запевнений. Правибори переводились без всякої пресиї.

Волоска ревіндикацийна політика в сторожиньскім повітї.

* * *

„Православная Буковина“ в ч. 17. помістила під таким заголовком сю надіслану з провінциї статю, котру ми задля єї важности наводимо в повній основі:

„Сумні, дуже сумні появи починають бистро розповсюджувати ся в сторожиньскім повітї, особливо-же в станівскім судовім окрузї. Майже всї Волохи тутешного повіта, винявши кількох правдиво честних Волохів, як також і їх ревні помічники волоскі перекиньчики — прикладають всїх сил, аби сей чисто руский повіт зволощити. І так пустили вони в хід цїлу румунїзацийну машину з єї численним апаратом, то волоскі політичні урядники, учителї-румунїзатори і такі-же сьвященики, аби придбати племени Траяна чисельну більшість і щоби звербувати для ідеї dela Nistru pân'la Tisa (мрія поета Eminescu) з рускої крови і кости послушних яничарів. Таке душехватство мотивують названі patres patriae тим, що рускі села станівского повіта як Станівцї, Костинцї, Кабин, Бобівцї, Драчинцї, Глиниця і пр. були колись-то волоскими. Коли то іменно було, історія о тім не знає, то можна хиба найти в апокрифічних історіях, написаних партийними волоскими „учеными“, котрі рускому народови відказують права істнованя на егоріднїй, прадїдній буковиньскій земли. І наші румунізатори поняли, де болестне місце в руского народа: они взяли ся за румунїзацию єго народних шкіл. В згаданім повітї іде тепер о розширенє нар. шкіл і то одноклясових на двоклясові, двоклясових на чотириклясові. Тут іменно являє ся для поборників de ginte latină прекрасна нагода заговорити своє могуче слово що-до впровадженя викладового язика. В сїй статиї ми наведемо тілько факти, котрі ми можемо ствердити сотнями сьвідків і навіть офіцияльними актами, що находять ся будь в громадских канцеляриях, будь в старостві сторожиньскім, будь і в канцеляриї кравої шкільної Ради.

І так ми зачинаємо.

1) Громада Глиниця н. Прутом відзначає ся своїм особливо чистим руским населенєм. Конскрипция з 1890 р., котру впрочім, як ми пізнїйше докажемо, в нашім повітї сфальшували тутешні шовиністичні Волохи, виказує 1757 руских жителїв, і анї одного Волоха. Коли-ж перед двома місяцями ішло о то, щоби розширити глиницку нар. школу і в тій цїли зійшла ся громадска рада і на чолї єї двірник дідич Фльондор, приїхав також і комісар староства Волох п. Маковей. Коли-ж хотїли перейти до денного порядку над викладовим язиком, заявив ц. к. комісар п. Маковей, котрий є дуже ревним Волохом, що радні громадскі повинні ввести волоский язик тому, що в Глиници є циганьска кольонія, котра є — волоскою! Гадку румунїзаторского правительственного комісаря підтримав з особливим інтересом громадский начальник волоский дідич Фльондор і аґітациї обох при темноті громадских радних удалоєсь, що громадска рада рішила — введенє волоского язика. Але обдумавши лїпше, що они зробили і пізнавши далекосяглість свого рішеня, підписали всї радні, котрі три днї вперед підписали агадане рішенє, протест до шкільної кравої Ради з тим, що они волоского язика не хотять. Наслїдком того відбуло ся комісийне розслїдженє під проводом самого ц. к. старости також Волоха Бальмоша. Пійшли знов в хід всї аґітацийні средства і половина радних підписала знов рішенє в користь волоского язика; але увидївши, що нарід таки страшенно противний введеню волоского язика, згодив ся п. староста на внесок учителя п. Щербановича, котрий положив найбільші заслуги для руского язика, аби волоский язик не заводити. Честь і слава таким ревним і неустрашимим борцям за свій прадїдний руский язик!

2.) В сусідстві Глиниці лежить село Кабин, заселене на половину бідною шляхтою, на половину мужиками. Від коли люди тямлять, не було чути в згаданім селї нїколи волоского слова, нї в селї нї в церкві, бо не було для кого, так як Волохів тут зовсїм нема. Але не зважаючи на такий фактичний стан річий, все таки найшло ся при послїдній конскрипциї завдяки махинациям тамошного гром. писаря Волоха Паладія і „ревним“ заходам пароха Кабина о. Ізидора рицаря де Барбір, 78 Волохів на 702 Русинів. Сей панотець почав уже від кількох років свою „ревну просьвітну“ діяльність для волоских цїлий; так начав ся пробивати при богослуженю з початку тілько десь-недесь волоский „культурний“ язик, відтак все більше, так що тепер уже більше як половина богослуженя — на волоскім язицї. Коли-ж Волохи почали аґітувати за підписами на волоску ґімназию в Чернівцях, поаґітував сей „ревний“ пастир і вислав із Кабина, з того з поконвіку руского Кабина петицию о волоску ґімназию, заосмотрену підписами руских людий, межи ними і одного Поляка! Пописав ся руский Кабин, і красно використав темноту своєї пастви „просьвітитель“ єї о. Барбір, научаючи нарід, що „що нас обходить, яка буде „волоска“ школа в Чернівцях, коли того жадає наш капітан і президент (-іс)! Ми на то гроший не маєм давати“. Встид! Але не на тім тілько ограничилась „національна діяльність“ о. Барбіра. Минувшого року поставив жид Герш Клїнґер, інспірований до того, як опісля сам признав ся, таки о. парохом, в громадскій радї внесенє, аби в народній школї в Кабинї заведено волоский язик. Внесенє упало, хотяй єго піддержував дуже ревно і о. парох... Перед кількома недїлями прийшло і в Кабинї до розширеня одноклясової школи на двоклясову і тепер показала ся красна нагода для о. Барбіра задовольнити свої волоско-національні „переконаня“. Разом з гром. начальником — своїм рідним братом — перепровадили сї оба національні борцї, що в гром. радї рішено заведенє волоского язика вісьма голосами против чотирох, котрі послїднї заявили вотум меньшости. Як в Глиницї так і в Кабинї нарід спротивив ся заведеню чужого єму волоского язика і подав протест в краєву шкільну раду з більше як сто підписами. І тут заслуга учителя п. Александра Барбіра, котрий, хоть кревний о. пароха, остав ся вірним свому рускому народу, з якого вийшов. Згаданий протест ще не рішений, але мабуть буде рішений в користь желаня руского населеня, не зважаючи на задушевні бажаня волоских урядників староства і о. пароха і єго брата.

3.) Село Бобівцї граничить з Кабином і є чисто руске-мужицке, хоть конскрипция, завдяки аґітациям згаданого sub 2.) Паладія і сьвященика-Волоха о. Ілїуца виказала на 1805 Русинів аж 112 Волохів.

При розширеню школи з двокласової на триклясову назбирано заходом о. пароха кілька підписів в користь заведеня волоского язика. Але між тим школу розширено з руским викладовим язиком, а романофільска фракция особливо-ж о. парох лишив ся — з нїчим, бо згадана петиция перейшла дорогу інстанций і застрягла десь в актах. (Учитель з Бобівцїв п. Зота, син полїцая-Русина, ставши над учителем, грає вже як зачуваємо в волоску трубку. Прим. Ред. *Буков.*)

На конець остає ся ще поговорити 4) о Драчинцях, одній з найбільших руско-мужицких громад. Конскрипция виказала 2760 Русинів а анї одного Волоха. За кілька днів відбудуть ся наради над розширенєм двоклясової школи на чотироклясову. Хотяй язиком викладовим, як уже видко з конскрипциї, не може бути иньший, як лиш руский, — та все таки зачинають ся аґітациї, як нам донесено, в користь волоского язика. Знаючи о. Луческула, тамошного пароха, стоячого вірно на сторожи своєї руской пастви (о. Луческул є волоский патріот і великий приятель старости Бальмоша і комісаря Маковея. *Пр. Ред. Буковини*) ми не хочемо і не можемо вірити в того рода слухи; противно ми переконані, що він, о. Луческул, постоїть енерґічно за права увіреного єму руского стада.“ (о чім ми дуже сумнїваємось. Ред. *Бук.*)

Так пише „Прав. Буковина“, що хоч не вірить в самостійний розвій нашого народу, але не може спокійно дивитись на такі кривди буков. Русинів і стає сьміло в їх оборонї. Лише „Буков. Вѣдомости“ тих кривд не бачать і мовчать як закляті. Звістно, на чиїм возї їдеш, того й пісню сьпівай!

Дрібнї вісти.

Чернівцї, дня 23. вересня 1895. р.

Бук. краєвий президент ґр. Ґоес виїхав вчера на інспекцию радовецкого повіту.

Іменованя. Комісар повітовий Станислав Зимний покликаний до служби в ц. к. мінїстерстві внутрішних справ. — Др. Самуіл Зайднер іменований концепістою при дирекциї скарбовій в Чернівцях. — Бук. Видїл краєвий іменував в порозуміню з правительством д-ра Йосифа Богосевича громадским лїкарем в Берґометї н. С., д-ра Рупеса в Ілїшештах, а д-ра Гутшнекера в Лужанах.

Презенту на опорожнену греко-кат. парохію цїсарского наданя в Білих Ославах надало гал. намістництво о. Ів. Партицкому, дотеперішному парохови в Торговици.

Новий полк у Львові. 12-тий полк гузарів прибув до Львова і помістив ся в уланьских касарнях.

Remedur. Читателям „Буковини“ відомо, як за б. митрополита Моракя волощено систематично метрики, виказп метрикальні і шематизми, де прізвища руских людий і назвиска сіл руских вбирано на волоский лад, щоби дати до зпізнаня, що чисто рускі села були колись волоскими, указуючи на собою сфабриковані імена населеня. Против сего виступило буковиньске краєве правительство в розпорядженю з 4-го червня 1895. Н. 8197. на адресу гр. пр. консисториї: „Ueber Anzeige des Buk. k. k. Landesschulrathes, wienach bei Anlegung der Schulmatriken hierlands häufig die Wahrnehmung gemacht wird, dass in den von Seiten der Parteien vorgewiesenen Taufscheinen die Geschlechtsnamen der Kinder in der Lautirung und Schreibweise nicht vollständig übereinstimmen mit den denselben gesetzlich zukommenden Namen ihrer Eltern, sieht sich die k. k. Landesregierung veranlasst, das hochw. Consistorium zu ersuchen, die unterstehenden Pfarrämter anzuweisen, bei Anlegung der Taufmatriken und somit auch bei Verfassung der auf deren Grundlage ausgefertigten Taufscheine die Geschlechtsnamen in genauer, buchstäblicher Uebereinstimmung mit den, dem betreffenden Matrikenführer auf die vorgeschriebene Weise nachgewiesenen Geschlechtsnamen des Vaters, beziehungsweise der unehelichen Mutter der Einzutragenden zu immatrikuliren.“ До сего розпорядженя додано в циркулярі з 5-го липня с. р. зі сторони гр. пр. консисториї: „Архиеп. консистория є з сего случаю приневолена зробити уважним весь клир на велику одвічальність, яку беруть на себе ті, що з неуваги або з иньших намірень, будь при вписї імен крестних і родичів в метрики, будь при витягах з тих документів сповняють нелеґальности і викликують непорядки, яких не можна справити.

З цїлейскої ґімназиї. До впису до першої кляси утраквістичної ґімназиї в Цілеї зголосило ся 110 учеників. А Нїмцї доказували, що она непотрібна.

„Матушка Росия за довго тримає нас при війску“. З сими словами приїхав онегди на кони черкез на інспекцию полїцийну в Чернівцях і розповів, що він разом з чотирома товаришами-черкесами втїкли з Хотина, їх дотеперішного місця перебуваня. Єго товариші чекали за черновецким мостом і всї пять просили, щоби их приняти їх в оборону. Полїция відобрала їм ору же і мундур — бо они були цїлком по маршово му убрані, та помістила їх поки-що в громадскім арештї, а потім їх випущено на волю. Се не одинокий випадок дезертирства козаків. Сего року прийшло до Чернівець їх більше як 20 і найняли ся до роботи. Загально хвалять їх робучість і скромність, але якось в Росиї їм не веде ся, коли они втїкають від тамошного добра...

Почала виходити бібліотека проповідий п. з. „Рускій амвонъ“ в Перемишли. Появив ся іменно перший випуск І. тому. Стор. 48. Цїна 30 кр. В першім випуску находять ся проповіди епископа Пелеша і Маркіяна Шашкевича.

Банда циганів, зложена з більше як 40 осіб, приїхала 11. с. м. двома великими фірами до Вікна, заставнецкого повіта, при чім цигани своїм звичаєм розпорошили ся по цїлім селї, просячи хлїба, полотна і т. д. Сї гостї відвідали і господаря Івана Осадця, а заставши чоловіка і жінку на подвірю, зачали перед ними всїлякі харамани плести. Найбільше забавляли доматорів тим, що приступили до купи анижу і їли єго як худоба. Але не всї цигани були тут; одні забавляли господаря і господиню, а другі потихоньно всунули ся до хати, відтворили шуфляду у шафи і спрятали відти 400 зр. Аж на крик доньки з хатчини, що цигани пійшли до великої хати, опамятав ся господар, але увійшовши до хати, не застав уже нїкого. По відходї сих непрошених гостий, прийшло єму на гадку, подивити ся до гроший; та лиш засвистав, — шуфляда була розімкнена а за грішми і місце застигло. — Зараз дали знати до жандармів, котрі цигане аж в Мусурівцї на перевозї через Днїстер здогонили і, хотя у них все до рубця перетрясли, гроший не найшли, чого всї і сподївали ся. — Їх завернули і віддали до суду, але грошї пропали, бо нїхто не признав ся до крадїжи. — Сей удар тим тяжший на Івана Осадця, бо днем перед сею шкодою у него корова удавила ся і згинула.

Затроєнє грибами. В Ліпканах недалеко Новоселицї зварила селянка Анна Долащук гриби на обід. Коли она разом з своїми чотирма дїтьми лише троха з них з'їла, всї дістали корчі і по кількох мінутах померли в страшних болях. Як опісля сконстатовано, гриби були затроєні.

Нещасливі випадки. Робітник Іван Долобан у Вікнї працював при молотільнї так неосторожно, що дістав ся під колесо, відки єго цїлком роздавленого видобули. — Селянин Михайло Безенер стинав у лісї дерево, котре припадком впало єму на голову і в тій хвили єго забило.

З нужди і жалю. Смерти під колесами поїзду шукав собі і найшов дня 19. с. м. бідний 50-літний господар з Гаїв великих під Тернополем. Нужда і розпука по утратї жінки мала єго пхнути на дорогу самоубийства. На другий день рано найдено єго труп страшно порозриваного. Ліва рука лежала осібно, права нога і рука осібно, а решту тїла потягнула машина о яких 30 метрів дальше. — В австрийскій Новоселицї жили супруги Шенфельд в щастю. Коли-ж муж в дорозї до Росиї згубив всї грошї, відобрав собі житє вистрілом з револьвера. Вдова мусїла від того часу тяжко борoти ся зі своєю незавидною долею, але вкінцї не могла дальше терпіти нужди і в пятницю строїла ся фосфором, лишивши два листи до своїх кревних.

Нові стрільби винайдено в Римі, котрими через відповідне визискуванє розвиваючого ся підчас стріляня ґазу можна в одній мінутї вистрілити 1000 куль. Нїчого собі! Та річ не в тім, аби богато стріляти, але добре стріляти.

Примусова наука в Росиї. Гадка впровадженя примусової науки в Росиї знаходить чим раз більше прихильників. Курска ґубернія в тій справі видала вже рішенє. А тепер в нижно-новгородскій ґубернії число шкіл має так бути збільшене, що кожда дитина зможе учащати до школи.

Телеграми.

Клявзенбурґ, 23. вересня. У відповідь на промову наджупана Бельді сказав цісар: „Знаю, що в виповненю задачі не становить язикова ріжниця жадної перепони, так само як лише плекане правдивої любви до вітчини і поважане законів, котрі кождого однаково хоронять й з'обовязують, та хосенна праця дають державі силу і запевнюють правдиве добро населеня.“ На промову старшого рабіна висказав цісар своє задоволене, що жиди в Семигороді без перешкоди уживають прав, які їм забезпечені законами і королівскою охороною; що жиди напевно покажуть ся гідними поважаня иньших горожан і рівної для всіх королівскої милости загально хосенною діяльностию і несамолюбними патріотичними чувствами.“

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.